

**Stanowisko Zarządu
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dn. 23 kwietnia 2021 r.**

w sprawie: ujednoczenia algorytmów i wskaźników stosowanych do prognozowania wysokości subwencji oświatowej z przelicznikami służącymi jej ostatecznemu wyliczeniu na dany rok

Z głębokim zaniepokojeniem odbieramy informacje napływające z gmin i powiatów zrzeszonych w naszym Związku na temat niekorzystnych rozbieżności pomiędzy przekazaną samorządom pod koniec ubiegłego roku przez Ministerstwo Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej prognozą wysokości subwencji oświatowej na 2021 r. a ostatecznie przyznanymi środkami, które w niektórych przypadkach liczone są „in minus” na poziomie milionów złotych. W naszej ocenie tak duże różnice są niedopuszczalne, albowiem otrzymywane wyliczenia prognozowe stanowią dla jednostek samorządu terytorialnego podstawę do planowania budżetów, które w zaistniałej sytuacji trzeba będzie skorygować zarówno po stronie dochodowej, jak i wydatkowej. W obecnych okolicznościach jest to niezwykle trudne, i to nie tylko z powodu trwającej pandemii wirusa SARS-CoV-2, ale przede wszystkim w efekcie nadwyrężenia finansów samorządowych wprowadzonymi zmianami w systemie podatkowym (obniżenie podatku PIT, zwolnienie z podatku osób do 26. roku życia) i płacowym (zwiększenie płacy minimalnej, podwyżki dla nauczycieli), a także coraz większego niedoszacowania wysokości subwencji oświatowej. Na te ostatnie kwestie zwracaliśmy już uwagę wielokrotnie, jednak przedstawiane przez nas argumenty pozostają bez konstruktywnej reakcji ze strony Rządu RP.

Pragniemy zaznaczyć, że poszczególne samorzady przeprowadziły we własnym zakresie analizy dotyczące wspomnianych wyżej rozbieżności, z których wynika, że dane wprowadzone przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz przez jednostki do systemu informacji oświatowej są poprawne, kompletne, a przede wszystkim tożsame z danymi przyjętymi do obliczenia planowanej kwoty na ten rok. Różnice wystąpiły natomiast w wysokości poszczególnych czynników służących obliczeniu subwencji oświatowej – chodzi tu przede wszystkim o obniżenie „finansowego standardu A”, a także w niektórych przypadkach m.in. o zmniejszenie „wskaźnika korygującego Di”, czy też skorygowanie wag wprowadzone rozporządzeniem Ministerstwa Edukacji i Nauki z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2021, co również miało wpływ na ostateczną wysokość przyznaných nam środków. Nie bez znaczenia jest też to, że wprowadzono zmiany polegające m.in. na wyłączeniu uczniów liceum ogólnokształcącego dla dorosłych i szkół policealnych z dotychczasowej „wagi P9”.

Powyższa sytuacja doprowadziła do tego, że w wielu przypadkach gminy i powiaty muszą obniżyć środki zaplanowane na realizację zadań oświatowych, co tylko potęguje głęboki kryzys finansów sektora samorządowego. Odbije się to nie tylko na jakości, ale

również na warunkach kształcenia, gdyż wśród działań, z których trzeba zrezygnować, znajdują się inwestycje, na które szkoły i przedszkola bądź to czekają od wielu lat, bądź to wynikają z naglących potrzeb.

Z problemem niewystarczającego finansowania zadań oświatowych z budżetu państwa borykamy się od wielu lat. Subwencja oświatowa nie pokrywa kosztów funkcjonowania szkół, a także nie wystarcza na wynagrodzenia i pochodne dla pracowników sektora oświaty. Należy podkreślić, że gminy finansują z własnych środków stale rosnące koszty wychowania przedszkolnego. Stąd też konieczne jest niezwłoczne urealnienie wysokości subwencji oświatowej dla samorządów, poprzez jej zwiększenie do wysokości umożliwiającej pełne pokrycie kosztów realizacji nałożonych na nie zadań. Na ten problem zwracaliśmy uwagę już wielokrotnie, jednak w zderzeniu z prowadzoną przez Rząd polityką oświatową czujemy się bezsilni. Pożądanych skutków nie przynoszą ani indywidualne prośby, ani apele korporacji samorządowych, które od dłuższego czasu alarmują, że drenowanie budżetów gmin i powiatów poprzez nakładanie nowych obowiązków bez zapewnienia odpowiednich kwot na ich finansowanie, nieuchronnie prowadzi do ekonomicznego demontażu oświaty i samorządu w Polsce (*vide* Stanowisko ogólnopolskich organizacji samorządowych w sprawie finansowania oświaty z dnia 17.06.2020 r.¹). Pewne nadzieje na poprawę sytuacji wzbudziło powołanie na wniosek strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego *Zespołu ds. monitorowania finansów oświaty*, jednak jak dotąd Zespół ten nie przedstawił żadnych konkretnych rezultatów swoich prac.

W związku z powyższym wnosimy o zrekompensowanie ubytków powstałych w budżetach oświatowych gmin i powiatów, a także apelujemy o ujednoczenie algorytmów i wskaźników stosowanych do prognozowania wysokości subwencji oświatowej na dany rok z przelicznikami służącymi jej ostatecznemu wyliczeniu. Pozwoli to na uniknięcie sytuacji, którą zobrazować można jako „zmienianie zasad gry w jej trakcie”, bo jakże inaczej można nazwać to, że kwoty stanowiące podstawę do planowania budżetu są korygowane na etapie jego realizacji.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuszera
Przewodniczący Związku

¹ *Stanowisko ogólnopolskich organizacji samorządowych w sprawie finansowania oświaty*, Warszawa 17.06.2020. Dostęp na: https://www.miasta.pl/uploads/attachment/file/3557/Stanowisko_o_wiata_17_czerwca_220.pdf.